

Я досліджую світ

[Державний стандарт початкової освіти](#)

[Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна. 1-2 клас](#)

[Типова освітня програма розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна. 3-4 клас](#)

Згідно з рекомендаціями [наказу МОН України від 13.07.2021 року № 813](#)

Орієнтовний перелік кількості перевірок за навчальний рік

	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас	
	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.
Діагностувальні роботи	-	-	4	5	4	5	4	5

I ЦИКЛ (1-2 класи)

Орієнтовні критерії оцінювання результатів навчання учнів 1-2 класу

Кількість та доцільність діагностувальних робіт в 1 класі вчитель визначає самостійно. Вони можуть бути проведені після вивчення теми, частини теми (якщо тема велика) або вивчення кількох тем чи розділу. Головна мета - отримання об'єктивної інформації про досягнення очікуваних результатів. Обсяг роботи кількість і види завдань вчитель визначає самостійно. При укладанні завдань враховуємо очікувані результати навчання, зазначені у навчальній програмі та свідоцтві досягнень. Також враховуємо вікові можливості учнів виконати завдання упродовж уроку та готовність Ваших учнів виконати ці завдання.

Природнича освітня діяльність

Розпізнає природні й рукотворні об'єкти, об'єкти неживої і живої природи, встановлює взаємозв'язки між ними.	
Сформовано	Формується
Учень\учениця може назвати кілька прикладів природних об'єктів і рукотворних об'єктів та побачити їх в природі. Учень\учениця може назвати кілька прикладів неживої природи і живої природи та пояснити в чому відмінність. Учень\учениця може назвати кілька прикладів дикорослих рослин і культурних рослин та з легкістю класифікує їх, пояснюючи відмінність. Учень може назвати	Обирає із запропонованих варіантів правильний варіант, але сам не може назвати природні та рукотворні об'єкти та знайти їх в природному середовищі. Самостійно не називає дикорослі та культурні рослини та не класифікує їх навіть з опорою на наочність. Плує дерева, куці та трав'янисті рослини. Не завжди може пояснити, в чому основна відмінність між ними. Знає та

кілька прикладів комах, риб і звірів. Учень може назвати кілька прикладів свійських тварин і диких тварин. Учень може визначити різницю між перелітними птахами і осілими.	називає декілька хвойних та листяних дерев. Розрізняє комах, риб, птахів, звірів, але не називає їхні істотні ознаки. Відрізняє диких та свійських тварин та називає їхні відмінні та спільні риси, відповідаючи на додаткові питання вчителя. Для засвоєння інформації потребує багаторазового повторення та практики. В перевірних роботах не може дати відповіді на запитання, що вимагають творчого продуктивного осмислення.
Називає і описує явища, які відбуваються в природі	
Сформовано	Формується
Учень/учениця може назвати різні природні явища. Описує, що відбувається під час різних природних явищ. Може описати етапи розвитку рослин з використанням слів і відповідних ілюстрацій. Учень/учениця може описати процес перетворення води на пару, лід, сніг та утворення роси, інею, туману, дощу, паморозі, використовуючи відповідні терміни та приклади. Розуміє зв'язок між зміною температури та розширенням чи стисканням повітря. Може розрізнити різні складники ґрунту і описує їхні основні властивості та вплив на рослини та воду. Учень/учениця може пояснити, що люди можуть сприймати звуки по-різному через особливості слуху та індивідуальність кожної людини. Учень/учениця може розрізняти об'єкти, які випромінюють світло, прозорі об'єкти та непрозорі об'єкти. Учень/учениця може розповісти про наслідки та вплив різних природних явищ на оточуюче середовище та	Учень/учениця називає різні природні явища коли бачить їх на малюнку чи зображенні, але не може описати, що відбувається під час різних природних явищ. Не може розказати основні етапи росту рослини або плутається в послідовності. Учень/учениця не може пояснити принцип перетворення води на пару, лід, сніг та утворення роси, інею, туману, дощу, паморозі, хоча знає на називає ці явища з незначними помилками. Не може пояснити зміни, які відбуваються з повітрям під час нагрівання та охолодження. З допомогою вчителя здатен/здатна розрізняти складники ґрунту. Не може пояснити як зміна клімату або природні явища впливають на живі організми. Виконує без значних помилок завдання

живі організми, або як зміни клімату можуть впливати на живі організми.	репродуктивного характеру, які не вимагають творчого підходу.
Досліджує за інструкцією пропонувані об'єкти природи з використанням запропонованих приладів, описує з допомогою вчителя отриманий результат	
Сформовано	Формується
Вирішує, що він/вона хотів/хотіла б дослідити. Визначає, які органи чуття знадобляться для обраного дослідження. Пояснює, навіщо він/вона виконує певні дії, спостерігаючи за природними об'єктами/явищами або експериментуючи з ними. Описує послідовність дій в експерименті/спостереженні. Добирає найпростіші матеріали та прилади, які можна застосувати. Проводить прості спостереження/досліди. Застосовує за потреби найпростіші матеріали. Записує результати дослідів. Використовує інформацію з відомих та запропонованих іншими джерел. Фіксує здобуту інформацію. Співвідносить об'єкти та явища живої і неживої природи. На основі власного досвіду знаходить підтвердження правдивості відомостей про природу, висловлює свою думку про це. Запитує в дорослих про правдивість здобутої інформації.	Може самостійно обрати об'єкт дослідження, але всі етапи проходить з підтримкою дорослих. При роботі в групі чи парі займає пасивну позицію та не відстоює свої припущення. Фіксує результати досліджень на фото чи малюнку, але складання таблиці чи схеми викликає утруднення. Не звертається за допомогою до дорослих, щоб запитати про правдивість здобутої інформації.
Орієнтується на місцевості за об'єктами природи	
Сформовано	Формується
Учень/учениця може ідентифікувати різні об'єкти природи в їхньому місцевому середовищі. Учень/учениця може навести приклади різних об'єктів природи, які можна зустріти у своєму місцевому оточенні. Учень/учениця може пояснити, які ознаки допомагають розпізнати різні об'єкти природи. Учень/учениця може описати своє оточення,	Учень/учениця може розпізнавати деякі основні об'єкти природи. Застосовуючи зорове сприйняття. Учень/учениця може визначати прості орієнтири в своєму місцевому середовищі. Учень/учениця може застосовувати прості орієнтувальні поняття, такі як "справа" та "зліва",

використовуючи терміни, пов'язані з об'єктами природи, які він/вона бачить у своєму місцевому середовищі. Учень/учениця може здійснювати прості орієнтувальні дії, вказуючи на розташування об'єктів природи у своєму оточенні. Учень/учениця може розповісти про свої враження від природних об'єктів, що їх бачить, і висловити свої почуття стосовно них.	для орієнтації у просторі. Проте, він може плутатися у визначенні напрямку, особливо якщо є зміна перспективи або повороти. Учень/учениця може задавати запитання про об'єкти природи навколо нього і запитувати дорослих про них. Втім, він може допускати типові помилки у запитаннях, наприклад, не уточнювати необхідні деталі чи використовувати неправильні терміни, щоб орієнтуватися на місцевості.
Знаходить об'єкти на карті України (столицю України, Карпати, Крим, річку Дніпро, Чорне й Азовське моря)	
Сформовано	Формується
Учень/учениця може впізнавати та назвати географічні об'єкти на карті України, такі як столиця України, Карпати, Крим, річка Дніпро, Чорне й Азовське моря. Учень/учениця може точно визначати розташування цих об'єктів на карті шляхом позначення їх належною міткою або вказівкою. Учень/учениця може пояснити, чому столиця України знаходиться в певному місці, наприклад, на березі річки Дніпро, а Карпати розташовані на заході країни. Учень/учениця може порівнювати розташування об'єктів на карті та в реальному світі. Учень/учениця може ставити запитання про географічні особливості об'єктів.	Учень/учениця може впізнавати та називати деякі географічні об'єкти на карті України, наприклад, столицю України. Учень/учениця може застосовувати базові знання для визначення розташування об'єктів на карті. Учень/учениця може виявляти труднощі в розумінні інформації на карті та потребує більш детальних пояснень та візуальної підтримки.
Називає умови необхідні для життя організмів; наводить приклади природоохоронних заходів	
Сформовано	Формується

Учень/учениця визначає та називає основні умови, необхідні для життя організмів. Розуміє, що організми потребують певних умов для збереження свого життя та розвитку. Учень/учениця вміє наводити конкретні приклади організмів, які живуть у різних середовищах. Учень/учениця має здатність розуміти важливість природоохоронних заходів для збереження природного середовища. Учень/учениця може наводити приклади природоохоронних заходів та пояснювати їх значення для збереження природи.	Учень/учениця може назвати основні умови, необхідні для життя організмів. Може розуміти, що організми потребують цих умов для свого життя та розвитку, коли вчитель ставить питання або дає підказку. Учень/учениця може наводити приклади організмів, які живуть у різних середовищах, розглядаючи ілюстрації чи таблиці, але сам навести приклади затрудняється. Розуміє, що природоохоронні заходи є важливими для збереження природного середовища, але навести конкретні приклади таких заходів не може.
---	--

Соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична освітня галузь

Називає свою адресу, країну, її столицю; розповідає/розпізнає про символи держави (прапор, герб, гімн, державна мова);	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно, чітко та правильно називає свою повну домашню адресу, назву своєї країни та її столицю. Безпомилково розпізнає серед інших та правильно називає всі державні символи України. Знає, що державною мовою є українська. Може коротко розказати про значення кольорів прапора чи за яких обставин звучить Гімн; демонструє належну поведінку під час звучання державного Гімну.	Учень/учениця називає країну, але може плутати або забувати назву столиці. Домашню адресу називає неповністю або потребує навідних запитань. Візуально впізнає прапор і герб, але відчуває труднощі при спробі усно описати їх чи назвати. Потребує постійних нагадувань учителя щодо правил поведінки під час урочистих подій та виконання державних символів.
Називає відомих українців; культурні та природні пам'ятки свого краю	

Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно називає декількох видатних діячів України та може коротко пояснити, чим вони прославилися. Упевнено впізнає на фотографіях та самостійно називає відомі культурні споруди чи природні об'єкти своєї місцевості. Може поділитися власними враженнями від відвідування місцевих визначних місць, висловлює гордість за свій край.	Учень/учениця впізнає видатних постатей лише після підказок учителя чи за портретами; має труднощі із поясненням того, чим саме відома ця людина. Називає місцеві об'єкти лише узагальнено, але не може згадати їхніх конкретних назв чи історичних місць свого краю без допомоги опорних картинок або навідних запитань. Потребує детального керівництва вчителя та використання готових шаблонів для того, щоб розповісти про видатне місце чи людину свого регіону.
Розповідає свої права й обов'язки в сім'ї, в школі, громадських місцях, наводить приклади; діє з повагою до прав інших	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно та чітко розрізняє поняття «права» та «обов'язки». Наводить доречні приклади для кожного середовища. Постійно демонструє повагу до прав інших людей у щоденній діяльності. Уміє мирно розв'язувати дрібні конфлікти, посилаючись на правила класу чи школи.	Учень/учениця плутає свої права та обов'язки. Називає приклади лише після навідних запитань учителя чи за допомогою опорних картинок-ситуацій. Знає правила на словах, але на практиці періодично порушує права інших. Потребує постійного контролю та втручання дорослого для регулювання власної поведінки та мирного спілкування з однокласниками.
Розпізнає першочергові й другорядні потреби людини; визначає способи їх задоволення з урахуванням культури споживання	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно і безпомилково розрізняє життєво необхідні потреби та	Учень/учениця періодично плутає першочергові потреби з другорядними,

бажання. Розуміє та може пояснити, як задовольняти потреби розумно (наприклад: «потрібно купувати лише корисну їжу, щоб не викидати її», «треба берегти воду та вимикати світло»). Переконливо обґрунтовує свій вибір під час моделювання життєвих ситуацій.	піддаючись емоціям. Визначає способи задоволення потреб без урахування екологічних чи економічних факторів; не пов'язує свої забаганки з обмеженістю ресурсів чи бюджетом родини. Потребує постійної допомоги вчителя, навідних запитань чи використання інтерактивних карток-підказок для правильного розподілу речей на «потреби» та «бажання».
Визначає, як діяти у повсякденних ситуаціях без загрози для життя і здоров'я	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно і правильно визначає алгоритм безпечної поведінки в побуті, у школі та на вулиці. Безпомилково розпізнає базові дорожні знаки та сигнали світлофора, знає правила переходу дороги. Розуміє базові правила мінної безпеки. Знає номери служб порятунку та чітко описує свої дії у разі повітряної тривоги або інших загроз.	Учень/учениця знає базові правила безпеки на словах, але вагається при виборі правильної моделі поведінки в конкретній змодельованій ситуації. Дорожній та мінний рух: Допускає помилки в оцінці дорожніх ситуацій або потребує нагадування правил мінної безпеки за допомогою ілюстрацій чи навідних запитань учителя. Уміє діяти в небезпечних ситуаціях лише під прямим керівництвом дорослих; схильний/а до паніки або неухважності, плутає номери екстрених служб.
Наводить приклади діяльності служб допомоги в небезпечних ситуаціях, називає номери телефонів цих служб	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно, чітко та безпомилково називає екстрені номери служб порятунку чи єдиний номер. Правильно співвідносить вид небезпеки із необхідною службою та наводить доречні	Учень/учениця потребує підказок, візуальних карток чи навідних запитань для відновлення в пам'яті номерів телефонів екстрених служб; може плутати їх між собою. Розуміє загальну роль

приклади їхньої роботи. Уміє чітко та спокійно змоделювати телефонну розмову з диспетчером: назвати своє ім'я, що сталося та домашню адресу.	рятувальників, лікарів чи поліції, але відчуває труднощі у складніших ситуаціях. Під час гри-інсценування виклику служби порятунку втрачає самовладання, забуває назвати ключову інформацію або намагається викликати службу з хибних причин.
---	--

Технологічна освітня галузь

Організовує робоче місце за визначеною умовою, дотримується безпечних прийомів праці	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно і швидко готує робоче місце до уроку. Рационально розміщує предмети: інструменти — праворуч, матеріали — ліворуч (або навпаки для шульги). Постійно і без нагадувань дотримується правил техніки безпеки. Правильно тримає та передає ножиці, акуратно працює з клеєм, стеками чи гарячими матеріалами під наглядом. Наприкінці уроку самостійно прибирає своє робоче місце, складає інструменти у пенал/папку, викидає сміття у кошик.	Учень/учениця готує робоче місце лише після багаторазових нагадувань або за покроковим показом учителя. Хаотично розкидає інструменти на парті, що заважає виконанню практичної роботи. Знає правила безпеки, але часто забуває про них у процесі роботи. Потребує контролю дорослого. Залишає робоче місце незавершеним, забуває скласти матеріали або прибрати обрізки паперу/залишки пластиліну без прямої вказівки вчителя.
Виготовляє поетапно виріб за визначеною послідовністю операцій/дій	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно і послідовно виконує всі етапи технологічного процесу за інструкційною карткою, відео чи покроковим показом учителя. Упевнено виконує базові операції відповідно до визначеного алгоритму без порушення логіки створення виробу. Доводить	Учень/учениця постійно поспішає або відстає, пропускаючи важливі проміжні кроки. Потребує постійних індивідуальних підказок і повторення алгоритму дій. Має значні труднощі під час виконання окремих операцій. Часто втрачає інтерес до процесу на півдорозі,

розпочату роботу до логічного завершення, створюючи охайний та відповідний до завдання виріб (аплікацію, макет, оригамі тощо).	залишає виріб незавершеним або виконує роботу хаотично без дотримання зразка.
Виконує трудові дії щодо самообслуговування, у тому числі ремонтує іграшки, книжки, доглядає за рослинами	
Сформовано	Формується
Учень/учениця самостійно та охайно доглядає за своїми речами, одягом та взуттям. Без нагадувань мие руки перед їдою та прибирає за собою посуд. За власною ініціативою помічає пошкодження та акуратно підклеює сторінки книжки чи ремонтую прості деталі іграшок самостійно або за мінімальної допомоги дорослого. Розуміє правила догляду за кімнатними рослинами; самостійно й регулярно поливає їх, витирає пил із листя, розпушує ґрунт паличкою за потреби.	Учень/учениця потребує постійного контролю, нагадувань або прямої допомоги вчителя чи батьків під час одягання, підготовки приладдя чи організації своїх речей. Залишає робоче або ігрове місце незатишним. Не звертає уваги на пошкоджені книжки чи іграшки. Спроби ремонту виконує хаотично, швидко втрачаючи інтерес без допомоги вчителя. Виконує трудові дії щодо догляду за живими об'єктами лише після прямої вказівки вчителя; може забувати про регулярність або діяти неакуратно.

II ЦИКЛ (3-4 класи)

Орієнтовні критерії оцінювання результатів навчання учнів 3-4 класу

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оскільки діагностувальна робота може містити завдання різних рівнів, то рекомендується співвідносити результат з рамками оцінювання. ([Наказ №813 від 13.07.21](#))

Орієнтовні рекомендації до змісту матеріалу перевірки та методики проведення

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх

ресурсів.

Тематичні діагностувальні роботи можуть містити:

- Тестові завдання закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу.
- Практичні роботи з картами, приладами, моделями.
- Графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Тематичні діагностувальні роботи містять систему навчальних завдань різних рівнів, за результатами виконання яких можна отримати об'єктивну інформацію про досягнення очікуваних результатів навчання.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання упродовж уроку, а зміст завдань та види навчальної діяльності добирають з урахуванням готовності ваших учнів виконати ці завдання.

З інтегрованого курсу «Я досліджую світ», який охоплює кілька освітніх галузей, не є обов'язковим укладання комплексних робіт з включенням завдань мовно-літературної та математичної освітніх галузей.

Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання

Початковий	Учень/учениця виконує початкові завдання на рівні копіювання зразків після детального кількаразового їх повторення учителем
Середній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях (відтворює навчальні дії за алгоритмом, потребує уточнення завдання, знаходить інформацію за допомогою учителя)
Достатній	Учень/учениця виконує навчальні завдання продуктивному рівні, визначає самостійно об'єкти які йдеться, знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію, пояснює способи виконання ді, самостійно визначає утруднення та помилки, шукає способи їх усунення.
Високий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації, визначає

самостійно об'єкти, про які йдеться в завданні, установлює причиново-наслідкові зв'язки, знаходить додаткову інформацію та прогнозує можливий результат, за потреби ставить запитання та обирає раціональні способи виконання.

**Орієнтовна характеристика стану сформованості вмінь виконувати
практичні роботи**

(практичні роботи з картами, приладами, моделями та графічні роботи,
допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою
моделі, малюнка, схеми тощо)

Початковий	Виконує спостереження за обраними або запропонованими природними явищами та об'єктами в супроводі вчителя, розпізнає навчальні моделі. Встановлює зв'язки між об'єктами і явищами природи з допомогою вчителя.
Середній	Розуміє мету спостереження/дослідження, поставлену вчителем; виконує дії щодо спостереження за запропонованими природними явищами та об'єктами за наданим алгоритмом, проводить нескладні досліди з допомогою дорослого; використовує навчальні моделі. Розуміє зв'язки між об'єктами і явищами природи після пояснення.
Достатній	Розуміє та пояснює мету спостереження/дослідження, поставлену вчителем, передбачає можливі результати спостережень/досліджень; виконує спостереження за обраними або запропонованими природними явищами та об'єктами за загальним планом, проводить нескладні дослідження, створює навчальні моделі. Робить висновки із спостережень та досліджень у супроводі вчителя щодо зв'язків між об'єктами і явищами природи.

Високий	Визначає мету спостережень/досліджень; визначає послідовність кроків під час спостереження/експерименту; обирає необхідні умови проведення дослідження; проводить спостереження за обраними або запропонованими природними явищами та об'єктами, проводить дослідження, створює навчальні моделі для дослідження явищ або об'єктів. Встановлює зв'язки між об'єктами і явищами природи; робить висновки із спостережень та досліджень разом з учителем або самостійно.
---------	--

Природнича освітня галузь

У процесі опанування інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) відслідковується, як учень/учениця:

- встановлює взаємозв'язки між об'єктами неживої і живої природи, розрізняє рукотворні об'єкти, виготовлені з природних та штучних матеріалів;
- описує зміни, які відбуваються у природі;
- встановлює причиново-наслідкові зв'язки між ними;
- обирає обладнання та досліджує об'єкти природи за власно складеним планом, робить висновки і презентує їх;
- орієнтується на місцевості за об'єктами природи і з допомогою компасу знаходить і показує на карті Україну, материки, океани та інші об'єкти відповідно до навчального завдання;
- пояснює залежність життя організмів від умов існування, правила природоохоронної поведінки, дотримується цих правил.

Орієнтовні критерії стану сформованості характеристик природничої освітньої галузі

(установлювати взаємозв'язки між об'єктами неживої і живої природи, описувати зміни, які відбуваються у природі; установлювати причиново-наслідкові зв'язки між ними, пояснює залежність життя організмів від умов існування, правила природоохоронної поведінки, дотримується цих правил)

Початковий	Розуміє взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи, діяльністю людини і станом навколишнього світу на конкретних прикладах. Називає приклади винаходів у повсякденному житті, збереження навколишнього світу.
------------	--

	Іноді дотримується правил поведінки в навколишньому світі.
Середній	Пояснює взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи, діяльністю людини і станом навколишнього світу на конкретних прикладах. Розуміє значущість винаходів у повсякденному житті, збереженні навколишнього світу. Дотримується правил поведінки в навколишньому світі.
Достатній	Встановлює взаємозв'язки між об'єктами живої і неживої природи, діяльністю людини і станом навколишнього світу, наводить приклади. Пояснює значущість винаходів у повсякденному житті, збереженні навколишнього світу. Складає з допомогою вчителя правила поведінки в навколишньому світі й дотримується їх.
Високий	Діє в навколишньому світі з урахуванням взаємозв'язків між об'єктами живої і неживої природи; встановлює зв'язки між діяльністю людини і станом навколишнього світу. Критично оцінює винаходи з точки зору їх значущості в повсякденному житті, збереженні навколишнього світу. Складає правила поведінки в навколишньому світі й дотримується їх.

Орієнтовні критерії стану сформованості характеристик природничої освітньої галузі

(обирає обладнання та досліджує об'єкти природи за власно складеним планом, робить висновки і презентує їх; орієнтується на місцевості за об'єктами природи і з допомогою компасу; знаходить і показує на карті Україну, материки, океани та інші об'єкти відповідно до навчального завдання)

Початковий	Відтворює готову інформацію про навколишній світ, лише з допомогою вчителя знаходить потрібну інформацію за допомогою технічних приладів і пристроїв; не виявляє бажання та ініціативи до пошуку інформації про навколишній світ. Розуміє інформацію, представлену в різних формах: у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації тощо.
------------	--

Середній	Здійснює з допомогою вчителя пошук інформації про навколишній світ, зокрема, за допомогою технічних приладів і пристроїв; виявляє ініціативу в пошуку інформації про навколишній світ, що викликає особистий інтерес. Розуміє та відтворює інформацію у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації тощо.
Достатній	Знаходить, використовує технічні прилади і пристрої для пошуку інформації; виявляє потребу в пізнавальній діяльності, самостійно здобуває особисто значущу інформацію про навколишній світ. Представляє інформацію у вигляді малюнка, схеми, графіка, тексту, презентації тощо.
Високий	Знаходить, систематизує (згідно з планом) інформацію про навколишній світ; використовує технічні прилади і пристрої для пошуку інформації; виявляє потребу у здобутті нових знань про навколишній світ, оволодінні новими знаннями та вміннями. Перетворює інформацію в іншу форму (текст на схему, графік, презентацію тощо і навпаки).

Здоров'язбережувальна галузь

У процесі опанування інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (здоров'язбережувальна галузь) відслідковується, як учень/учениця:

- розрізняє першочергові і другорядні потреби;
- пояснює важливість помірності у споживанні товарів і послуг, планує конкретні дії для задоволення власних потреб;
- пояснює, від чого залежить безпека в довкіллі;
- описує можливі ризики поведінки на прикладах;
- моделює звернення про допомогу в різні служби у разі небезпечних ситуацій, пояснює можливі наслідки та свої дії.

Початковий	Розпізнає з деяким утрудненням ситуації, які несуть ризик для життя та здоров'я. Разом із дорослим описує поведінку, яка запобігає ризикам для життя та здоров'я або зменшує їх. Розпізнає прояви справедливості, чесності, відповідальності, проте відчуває труднощі з описом такої поведінки, з наведенням прикладів. Розпізнає ознаки безпечної та небезпечної ситуації. Розуміє, що кожне рішення має
------------	---

	наслідки. З допомогою дорослого визначає чинники негативного впливу на здоровий та безпечний спосіб життя. Розпізнає ситуації, коли дражнять, цькують, утискають чи залякують.
Середній	Відтворює модель поведінки, яка запобігає ризикам для життя та здоров'я або зменшує їх. Описує (за зразком), як діяти в повсякденних ситуаціях з користю для здоров'я, безпеки та добробуту; пояснює, від чого залежить безпека вдома, у школі, громадських місцях; разом з учителем моделює різні проблемні ситуації та шляхи їх вирішення. За алгоритмом пояснює чинники негативного та позитивного впливу на здоровий та безпечний спосіб життя. Знаходить інформацію, корисну для збереження здоров'я, у різних джерелах.
Достатній	Демонструє свідому поведінку, яка запобігає ризикам для життя та здоров'я або зменшує їх. Розв'язує проблемну ситуацію з користю для здоров'я, безпеки та добробуту; дотримується правил безпечної поведінки у школі, вдома, громадських місцях. Самостійно аналізує позитивний і негативний вплив на вибір здорової та безпечної поведінки. Вирізняє та визначає достовірні джерела інформації, корисної для збереження та підтримання здоров'я. Обґрунтовує вибір джерела.
Високий	Демонструє свідомий вибір способу поведінки, яка запобігає ризикам для життя та здоров'я в нових нестандартних ситуаціях або зменшує їх. Аналізує, класифікую та узагальнює знання та уміння щодо ситуацій, які несуть користь для здоров'я, добробуту та безпеки; дотримується правил безпечної поведінки у школі, вдома, у громадських місцях; ділиться досвідом з іншими людьми. Прогнозує можливі небезпеки, які можуть спричинити його дії в довкіллі; аналізує власну поведінку для запобігання або зменшення ризику для життя та здоров'я. Аналізує достовірність джерел інформації, корисних для збереження та підтримання здоров'я; критично оцінює вплив реклами на вибір товарів та послуг.

Громадянська, соціальна та історична освітні галузі

У процесі опанування інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (громадянська, соціальна та історична освітні галузі) відслідковується, як учень/учениця:

- пояснює на прикладах, що означає бути громадянином України, досліджує історію свого роду, села/міста, рідного краю і презентує результати;

- розповідає про відомі історичні події, пам'ятки природи і культури, видатних людей, у тому числі винахідників, пояснює вплив їх діяльності на життя людей/збереження довкілля;
- пояснює свої права та обов'язки в сім'ї, в школі, громадських місцях, аргументовано визначає перевагу добрих взаємин над конфліктами.

Початковий	Пояснює, що означає бути громадянином, наводячи приклади, подані в підручнику; називає державні свята України та переконаний/а у важливості їх відзначення (День Незалежності України, День Конституції України, День захисника України, День Соборності України); знає, що Конституція України – найважливіший документ держави. Епізодично обговорює разом із класом бажане майбутнє своєї школи / громади; не завжди розпізнає проблеми своєї школи / громади; епізодично виявляє інтерес до корисних справ для класу, школи. Називає 1-2 пам'ятки культури та історичні пам'ятки рідної місцевості/України; 1-2 важливі для українців події, які вивчалися; впізнає пам'ятки культури та історичні пам'ятки рідної місцевості / України на фото та історичні події за описом, іноді з допомогою вчителя.
Середній	Пояснює, що означає бути громадянином, наводячи приклади, подані в підручнику; розуміє значущість державних свят України та переконаний/а у важливості їх відзначення (День Незалежності України, День Конституції України, День захисника України, День Соборності України); пояснює, що Конституція України – найважливіший документ держави; епізодично виявляє бажання знаходити інформацію про інші країни Європи та світу. Обговорює разом із класом бажане майбутнє своєї школи / громади та ідентифікує проблему, яку треба для цього вирішити; не завжди визначає шляхи розв'язання визначеної проблеми своєї школи / громади; епізодично демонструє позитивні емоції під час корисних справ для класу. Називає 3-5 пам'яток культури та історичних пам'яток рідної місцевості/ України, які вивчалися; розповідає 2-3 реченнями про важливі для українців події на основі матеріалів підручника.
Достатній	Висловлює власні думки про те, що означає бути громадянином України, наводить окремі приклади з життя на їх підтвердження;

	аргументовано оцінює значущість для себе, родини державних свят України та переконаний/а у важливості їх відзначення (День Незалежності України, День Конституції України, День захисника України, День Соборності України); розмірковує над тим, як Конституція України впливає на його/ її життя і життя всіх громадян України; стверджує, що всі мають дотримуватися законів; у співпраці з учителем знаходить інформацію про інші країни Європи та світу, порівнює їх з Україною за наданим планом. Бере активну участь у визначенні разом із класом бажаного майбутнього своєї школи / громади та ідентифікує проблему, яку треба для цього вирішити; шукає причини визначеної проблеми своєї школи / громади, долучається до складання плану щодо її вирішення; бере участь у вирішенні проблеми своєї школи / громади, пояснює цінність волонтерства, наводить окремі приклади на підтвердження думок; демонструє позитивні емоції під час корисних справ для класу, школи. Висловлює власні думки про пам'ятки культури та історичні пам'ятки рідної місцевості/ України, важливі для українців події, які вивчалися; формулює висновки, спираючись на матеріали підручника; ставить питання на усвідомлення впливу важливих для громадян України подій на сучасність.
Високий	Вільно висловлює власні думки про те, що означає бути громадянином України, аргументує прикладами власні відповіді; цікавиться історією походження державних свят України та переконаний/а у важливості їх відзначення (День Незалежності України, День Конституції України, День захисника України, День Соборності України); пояснює, як Конституція України – найважливіший документ держави, впливає на його/ її життя і життя всіх громадян України; розмірковує про роль законів у своєму житті, житті інших людей колись і тепер; самостійно знаходить інформацію про інші країни Європи та світу, порівнюючи їх з Україною за наданим планом або самостійно Обґрунтовує способи розв'язання проблем класу, школи, громади, спираючись на набуті знання, власний досвід; бере участь у вирішенні проблеми своєї школи / громади, переконує інших людей у цінності волонтерства, наводить приклади на підтвердження своїх думок; ініціює, за підтримки вчителя, проведення корисних справ для класу, школи Вільно

	висловлює власні думки про пам'ятки культури та історичні пам'ятки рідної місцевості/ України, важливі для українців подій, виявляє особисту позицію щодо них; формулює висновки, спираючись на матеріали підручника та додаткових джерел; ставить питання на розкриття причинно-наслідкових зв'язків між історичними подіями та сучасністю.
--	--

Технологічна освітня галузь

У процесі опанування інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (технологічна освітня галузь) відслідковується, як учень/учениця:

- організовує робоче місце відповідно до власних потреб і визначених завдань, дотримується безпечних прийомів праці;
- планує послідовність виготовлення виробу за власне обраними технологіями обробки матеріалів і виготовляє його;
- планує та виконує трудові дії щодо самообслуговування, зокрема ремонтує книжки, пришиває гудзики, сервірує стіл.

Орієнтовні критерії стану сформованості характеристик технологічної освітньої галузі

Формувальне оцінювання здійснюється в психологічно комфортних умовах, що передбачають рівноправний діалог між учнем/ученицею та вчителем. Оцінювальна діяльність, зазвичай, розпочинається із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи

(або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату учителем.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Для цього серед завдань діагностувальних робіт слід розміщувати практичні (дослід, моделювання/ конструювання, виконання практичної роботи).

У свідоцтві досягнень учня надають розгорнуту характеристику результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року.

Початковий	Учень виконує завдання лише з допомогою вчителя, не дотримується алгоритму, потребує постійного нагадування щодо безпеки праці.
------------	---

Середній	Працює за зразком, допускає помилки, які виправляє після вказівки вчителя, частково порушує технологію виготовлення.
Достатній	Виготовляє виріб самостійно за інструкцією, дотримується правил безпеки, але потребує допомоги в оздобленні або оригінальному задумі.
Високий	Творчо підходить до роботи, самостійно добирає матеріали, працює акуратно та безпечно, може змінити конструкцію за власним задумом.